

El Principat d'Andorra, ¿una illa en la CEE?

Els 468 km² que formen el Principat d'Andorra, al cor dels Pirineus, significaran, quan l'Estat espanyol entri a formar part de la CEE, un territori entre dos països integrants d'aquest organisme, que quedarà al marge de qualsevol acord, si no hi ha negociacions. Aquest fet serà, sens dubte, perjudicial per a l'economia d'aquest petit país, basada essencialment en el turisme.

M. Carme GRAU-RIBOT

Les arques públiques del Principat d'Andorra es nodreixen, en més d'un 95 % del que s'anomena «taxes de consum», o sigui, el percentatge que paguen tots els importadors quan porten els productes

d'altres països. Aquestes taxes van d'un 3 % en els productes de primera necessitat i poden arribar fins a un 25 % en alguns alcohols.

El procediment d'entrada a Andorra de les mercaderies gaudeix de privilegis especials i té normes dife-

rents segons entrin a través d'Espanya o França, siguin productes d'aquestes nacions o de tercers països.

El règim és pràcticament lliure pel que fa als productes francesos o de la CEE que vénen de França. Les mercaderies provinents de tercers països són

«afrancesades» pagant la TEC i poden entrar a Andorra, amb el pagament previ de la corresponent taxa a l'Estat andorrà. Aquesta TEC que beneficia França és pràctica contrària al dret comunitari. Cal saber que el volum de l'exportació francesa cap

Andorra: ¿un país o una societat anònima?

al Principat d'Andorra assoleix xifres ben elevades, sobretot pel que fa als productes làctics i alimentaris en general.

Els productes espanyols estan contingentats segons la natura. Aquesta decisió pertany a una comissió interministerial. Les mercaderies que entren via Espanya segueixen la mateixa norma, tret del sistema de les llicències, que són lliurades per la Vegueria Episcopal, organisme que representa el copríncep bisbe a Andorra.

Repercussions econòmiques

Quan Espanya entri a la CEE, l'òptica serà bastant diferent, i el màxim efecte se centrarà en el sector comercial. El turista espanyol, aquell que genera més benefici a Andorra, troba avui una diferència de preu entre els productes que compra al Principat i, sobretot, hi troba allò que no hi ha a Espanya, ja sigui en productes d'electrònica, alimentaris, farmacèutics o altres.

Després de l'adhesió, no tindrà objecte venir a buscar allò que prové de la CEE, puix que ho trobarà a casa seva. L'únic atractiu que podria suposar el fet de venir a comprar al Principat fóra una clara diferència de preu en aquests productes.

Pel que fa a la producció espanyola, el preu a Andorra serà igual al preu d'Espanya, menys l'IVA i més les taxes de consum. En general, es preveu que les devolucions per l'IVA seran inferiors a les actuals desgravacions fiscals recuperables a Andorra. Llavors, el preu seria més car que abans de l'adhesió.

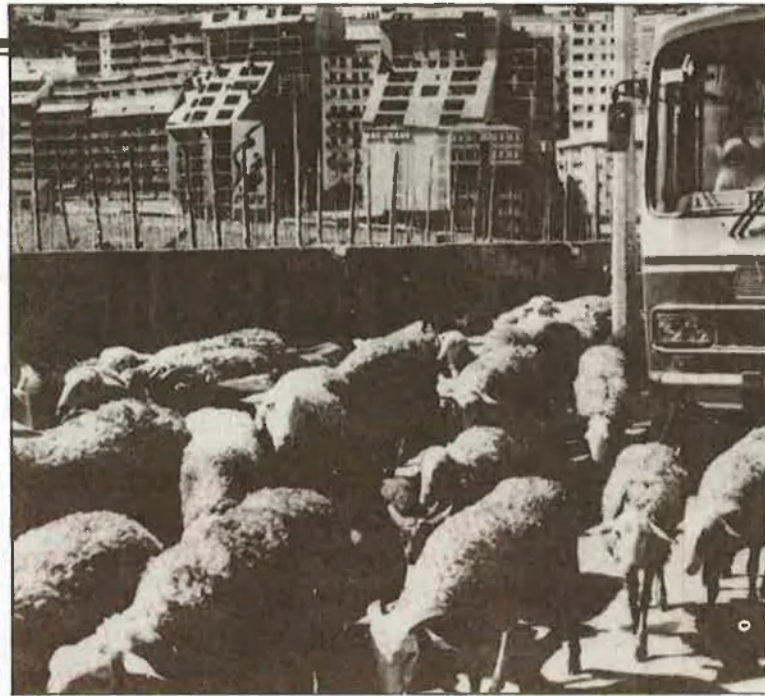
Respecte als productes de la CEE, la creació de l'IVA a Espanya suposarà un increment de preus en

molts sectors; el tipus d'IVA i les taxes de consum determinaran el preu de venda a Andorra d'aquests productes. En un principi, sembla factible que la diferència de preus entre Andorra i Espanya sigui encara interessant per als espanyols.

Finalment, en els productes procedents de la Unió Duanera, la diferència serà menys marcada que abans de l'adhesió, tot i que continuarà.

Conflicte institucional

Abans que el problema econòmic que planteja l'entrada d'Espanya a la CEE en relació amb Andorra, el Principat es troba

Andorra la Vella, una ciutat on encara circulen ramats

Louis Deblé, veguer del copríncep francès

El veguer del copríncep Mitterrand, Louis Deblé, representa els serveis del cosobirà francès en el Principat d'Andorra. L'Estat francès pretén representar internacionalment el Principat d'Andorra de manera unilateral, segons els tècnics de la CEE que estan treballant sobre l'informe que donaria al Principat un estatut particular. Sobre aquest i d'altres temes, Louis Deblé respon a les nostres preguntes.

P.—El cap de govern d'Andorra ha pronunciat un discurs en el qual feia al·lusió al desig de França de tractar el problema del Mercat Comú bilateralment, primer França/Andorra i, separadament, Espanya/Andorra. ¿Quina

és la vostra opinió al respecte?

R.—La darrera reunió informativa que va desenvolupar-se entre responsables andorrans i especialistes de la qüestió europea a París va tenir lloc al mes de juny de l'any passat. Després d'aquesta data no hi ha hagut absolutament res sobre el particular, cap contacte entre les autoritats andorranes i els serveis del copríncep francès a París. En conseqüència, no hi ha cap proposta francesa, en absència dels responsables andorrans, ni cap postura no ha estat definida a París, car no sabem quins són els desigs dels responsables andorrans.

P.—Llavors, ¿vós confirmeu que els experts francesos no han proposat

a l'Andorra la signatura d'un acord bilateral?

R.—Sóc categòric en aquest punt. Aquesta afirmació és pura especulació. A més, les relacions comercials tradicionals entre França i Andorra van ser renovades per darrera vegada al mes de setembre del 1867, entre el ministre d'Afers Estrangers de Napoleó III i el sindic general de l'època. Aquesta carta renovava els privilegis que França acordava als andorrans, és a dir: accés de mercaderies sense taxes. Aquest privilegi, mínim en 1867, ha esdevingut avui extremadament important, puix que, mercès a la seva aplicació, Andorra ha pogut conèixer la prosperitat que coneix fa trenta anys.

P.—El Sr. Pintat, cap

El govern andorrà considera irrenunciable la participació en les negociacions amb Brussel·les

davant un conflicte institucional, per discernir qui haurà de portar a terme els contactes amb la Comunitat. El govern andorrà considera irrenunciable la participació en les negociacions amb Brussel·les, i, pel que fa el copríncep francès, sembla que aquest no vol deixar de protagonitzar aquesta negociació.

El període de dos anys que han de comprendre les negociacions d'Andorra per arribar a un acord amb la CEE haurà de servir per a definir les bases de cara a assolir un estatut particular que li permeti evolucionar en l'Europa de final del segle XX, i no quedar

enrere en aquesta cursa de les nacions.

El govern andorrà ha manifestat reiteradament el desig de participar directament en les negociacions que es portin a terme a Brussel·les amb els representants de la CEE. Segons el portaveu de l'executiu andorrà, Joan Samarra, conseller de Turisme i Esports, «el futur d'Andorra, han de decidir-lo els mateixos andorrans, i en el cas de la CEE allò que ens hi juguem no pot deixar-se en mans del copríncep francès». Joan Samarra reconeix que el mateix sistema andorrà és prou complex en la delimitació de competències, i, si més no, es mostra optimista de cara a una solució que hauria d'arribar en un breu termini.

El cap de govern obté mandat per a negociar

Amb data de 16 d'abril, el Consell General de les Valls d'Andorra aprovà per unanimitat la concessió d'un mandat exprés al cap de govern, Josep Pintat, perquè pugui emprendre les gestions al seu abast per a permetre que Andorra negociï directament amb la CEE. Aquest mandat va ser sol·licitat per Pintat mitjançant un contundent discurs pronunciat davant l'Assemblea Parlamentària. La duresa d'aquest parlament, sense precedents al Principat, va fer-se palesa quan adduí tractaments «colonialistes, despòtics i paternalistes», que, segons el sentiment de la majoria, anaven adreçats als serveis del copríncep francès, François Mitterrand.

El cap de govern andorrà va fer una exposició de les gestions efectuades fins al moment pel seu gabinet davant dels coprínceps, que van trobar suport en el

de govern d'Andorra, en el seu discurs fa referència a tractaments colonialistes, paternalistes, a la condició de vassalls o què es veuen reduïts els andorrans i que nomès faltava que els enviessin virreis...

R.—¿Veritablement, ha parlat de virreis? De moment, només hi ha veuguers, en representació dels dos coprínceps, que són efectivament sobirans del Principat d'Andorra; el senyor Pintat potser no s'equivoca, car si ens fiem dels usos i els costums dels pareatges i els textos consuetudinaris, veurem que, paradoxalment, en l'any 1985, encara hi ha, a Europa, sobirans i vassalls.

P.—¿Penseu que Andorra és un estat sobirà que pot anar a negociar, a través dels coprínceps i el govern, amb la Comissió de la CEE?

R.—A través dels coprínceps, sí, puix que la sobirania andorrana pertany, curiosament, a final del segle XX, a dos coprín-

Louis Deblé

ceps, l'un de nacionalitat espanyola i l'altre de nacionalitat francesa.

P.—¿Així, doncs, creieu que la comissió tripartita que aniria a Brussel·les podria dur representants andorrans?

R.—El govern francès, com ja he dit abans, no ha rebut cap demanda de negociació per part d'Andorra. Ara, l'executiu andorrà ha fet un immens pas endavant, i a partir d'avui té el mandat per a negociar.

El síndic general

«No ens podem quedar ni dins ni fora...»

La problemàtica és preocupant a tots els nivells. El president de la Cambra Parlamentària, el síndic general Francesc Cerqueda, es manifesta amb una sèrie d'inquietuds i unes idees molt clares. Les circumstàncies que acaba de viure són decisives, el Consell General acaba de donar al cap de govern el mandat exprés per negociar directament amb la CEE.

P.—*El cap de govern acaba de fer unes declaracions transcendents. ¿De memòria de síndic general, havíeu sentit un discurs tan dràstic per defensar els drets dels andorrans?*

R.—La veritat és que és la primera vegada que un cap de govern fa una exposició parlant només de la CEE. És evident que pot interpretar-se com dràstica, i em penso que el cap de govern ha volgut demostrar la seva ferma convicció en el fet de portar unes negociacions directes amb la comunitat.

P.—*Hem sentit en el discurs que la reforma de les institucions podria haver estat una enganyifa, hem sentit mots com colonialisme, despotisme... ¿Què en penseu?*

R.—Les paraules i els qualificatius emprats pel cap de govern crec que són per sortir al pas d'uns comentaris que s'han fet pel carrer, i per demostrar, una vegada més, que no acceptarem cap d'aquests conceptes.

P.—*¿Què enteneu per «negociar directament»?*

Esquerra a dreta: Josep Pintat (cap de govern), Francesc Cerqueda i Òscar Ribas (ex-cap de govern)

R.—Per a tots els andorrans, és evident que quan parlem d'anar a negociar directament a Brussel·les, vol dir que Andorra és un estat, i que, per tant, en el cas de tenir uns tractats amb altres països, per exemple, la CEE, crec que els andorrans, amb els coprínceps, hem de poder anar a parlar, discutir, negociar i plasmar uns convenis amb la CEE d'una manera directa.

P.—*¿Vós, com a síndic general, creieu possible la consecució d'aquests objectiu?*

R.—Jo, personalment, no en dubto, i no és optimisme, perquè penso que, aquest dret, no ens el pot impugnar ningú. El que potser passa és que per falta d'informació s'arriba a

una divergència de criteris amb gent que, per la seva funció molt intel·lectual, no ens arriben a comprendre, i com acabo de dir, Andorra és un estat que formen uns elegits, un poble i uns caps d'estat, que són els nostres coprínceps. Ells i nosaltres formem un conjunt i, com que som un estat, podem negociar directament amb qui sigui, arreu del món.

P.—*Sr. Cerqueda, entrar directament a la CEE, ¿no és un objectiu desitjable?*

R.—No prejudgem el que hauran de ser les negociacions... Jo diria que, *a priori*, no ens podem quedar ni dins ni fora, i que un tractat específic entre la comunitat i Andorra serà millor.

bisbe de la Seu d'Urgell i un eloqüent silenci en la part francesa. Pintat va assegurar que davant les reunions successives amb els experts francesos, havia constatat la «total divergència entre les propostes franceses i les expressades en el discurs programàtic», presentat i aprovat pel Consell General el 5 de juny de 1984. Afegí que la posició de la delegació andorrana es ratificà en el contingut del programa del govern i en rebutjà tota modificació.

El president de l'executiu assegurà que les relacions comercials i els règims duaners actuals entre Andorra i França i Espanya són incompatibles davant del Dret Comunitari, i afegí que l'espai econòmic andorrà és ben diferenciat dels dos països veïns. Indicà també que cap d'ells, ni cap organisme internacional, no pot pretendre d'ostentar la representació exterior d'Andorra, tot i reconèixer l'estatut específic del Principat. «Andorra té un dels parlaments més vells d'Europa. Hi ha un govern legalment constituït i sotmès a control parlamentari. Som un país democràtic, i si bé no som encara un estat de dret, sí som un estat respectuós del dret», afirmà Pintat, resumint la situació del Principat.

Finalment, Josep Pintat assegurà que ningú no pot prejudicar quin és l'estatut comercial que desitja Andorra, i hi afegí que «compremem que la CEE mantingui relacions amb Espanya i França respecte als règims actuals de comerç cap a i provenint d'Andorra. Però en cap moment no acceptem que puguin estar habilitats legalment per a tractar d'Andorra i del seu estatut comercial, ja que això és competència exclusiva dels andorrans».

¿Quina opció per a Andorra?

En el mateix parlament, el cap de govern ens facilita les dues postures en què es podria basar Andorra per a trobar una solució comunitària que supleixi els règims bilaterals actuals, amb l'aplicació d'un règim comunitari únic. Sembla que podria haver-hi consens de totes les parts implicades per tal que el règim d'Andorra sigui resolt en un termini de dos anys, a comptar de l'entrada en vigor de l'acta d'adhesió. En aquesta carta que haurà de signar Espanya figuraria una declaració en aquest sentit.

La primera opció, i la més adient per als andorrans, fóra la que implica el reconeixement i l'admissió del Principat com un estat sobirà, i per via de conseqüència, com un país tercer. En el tractat d'ahesió que signarà Espanya figuraria una declaració instant els òrgans de la Comunitat per negociar amb Andorra un règim de relacions comercials compatible amb les normes comunitàries.

La segona opció contempla la possibilitat que Andorra no gaudís de personalitat jurídica pròpia, sense estatut internacional, ni reconeixement de personalitat per a comparèixer en les relacions internacionals. El seu règim comercial seria determinat unilateralment d'una forma autònoma, defugint tota negociació. Seria imposat un estatut, sense que comptés per a res l'opinió dels andorrans i sense respecte per als seus interessos vitals. Per al cap de govern andorrà, com també per a tots els elegits del poble, la presència a la taula de negociació és un acte polític, fonamental i irrenunciable. ■

Un coprincipat amb més de 700 anys

Andorra conforma una figura jurídica única a Europa

Era el dia 8 de setembre de 1278 quan el comte de Foix, Roger Bernat III i el bisbe d'Urgell, Pere d'Urg, signaven el primer pareatge que donava naixement al Coprincipat d'Andorra, figura jurídica única a Europa. Aquest acord posava fi a les contínues lluites entre ambdós senyors. Dintre de les clàusules s'estipulava la «quèstia» o impost que «es pagarà alternativament al comte i al bisbe; el bisbe rebrà 4.000 sous i el comte fixarà la quantitat que desitja rebre». Els dos senyors tenen cura de la justícia gràcies als batlles, figura que encara avui administra la justícia, fent l'ofi-

ci d'allò que als països veïns s'anomena jutge d'instrucció.

Després de múltiples vicissituds en la casa de Foix, casaments entre la noblesa francesa i l'establiment de privilegis per al Principat d'Andorra, els drets sobre aquest petit país passen a incorporar-se a la corona francesa, i més tard, seguint l'evolució dels règims institucionals de França, aquests drets van passar al cap d'Estat francès, en tant que successor de la casa de Foix. Pel que fa al Bisbat d'Urgell, mai no ha deixat de posseir els drets sobre Andorra, i actualment els comparteix amb el president de la República francesa.

Entre els principals esdeveniments històrics del Principat, cal destacar la data de l'onze de febrer del 1419 i del 17 de desembre del mateix any, en què els dos coprinceps acorden la constitució del Consell de la Terra, predecessor de l'actual Consell General, cambra legislativa del Principat.

Les set parròquies andorranes

Per a comprendre millor el fet andorrà, cal conèixer la particular estructura que posseïx aquest petit principat. Andorra és dividida en set parròquies: Canillo, Encamp, Ordino, la Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i